

मन्त्रार्थदीप (मन्त्र-अर्थ-+दीप) m. Titel einer Schrift Verz. d. B. H. 159, 20 = Verz. d. Oxf. H. 261, a, 26.

मन्त्रार्थाध्याय (मन्त्र-अर्थ-+अध्या) m. das Kapitel über die vedischen Rshi, eine Rshjanukramaṇi zum Kāthaka-Jāgurveda, Verz. d. B. H. No. 142.

मन्त्रावली (मन्त्र-+आली) f. eine Reihe von Sprüchen Gtr. 5, 7.

मन्त्रि m. = मन्त्रिन् Rathgeber eines Fürsten: मन्त्रिन् R. 2, 112, 30.

1. मन्त्रिक m. Vet. in LA. (II) 13, 21 fehlerhaft für मन्त्रिक.

2. मन्त्रिक (von मन्त्रिन्) am Ende eines adj. comp.: राजा समन्त्रिकः der König mit seinen Rathgebern KATHĀS. 21, 142. 33, 201. 58, 22. 66, 183.

मन्त्रिका (von मन्त्र) f. Titel einer Upanishad Ind. St. 3, 323.

मन्त्रिता (von मन्त्रिन्) f. das Amt —, der Beruf eines fürstlichen Rathgebers KATHĀS. 2, 2. 4, 118. 10, 174. 15, 10. 42, 111.

मन्त्रित (wie eben) n. dass. KATHĀS. 4, 117. 34, 114. 59, 64. 60, 254. RĀGA-TAR. 6, 117. PĀNĀT. 92, 2. HIR. 54, 14.

मन्त्रिन् (von मन्त्र) gaṇa ग्रन्थादि zu P. 3, 1, 134 (von मन्त्र्य्) 1) adj. verständig, klug (MAHĀDH.) oder beredt VS. 16, 19. — 2) adj. einen Zauberspruch oder Zaubersprüche kennend; Beschwörer, Besprecher PĀNĀT. 3, 1, 19. 2, 17. WEBER, RĀMAT. UP. 288. 291. 308. 310. Verz. d. Oxf. H. 98, a, 26. चतुर्वर्गनितभोगिप्रस्तं त्यजति किं मन्त्रिणः Spr. 142. — 3) m. Rathgeber eines Fürsten, Minister AK. 2, 8, 4, 4. 3, 4, 28, 208. TRIK. 2, 8, 24. H. 719. HALĀJ. 2, 271. M. 7, 146. 216. 8, 1. JĀG. 1, 311. N. 7, 10. R. 1, 1, 73. 7, 1. 8, 22. 53, 6. 58, 11. RAGH. 8, 17. Spr. 832. 1213. 2113. fgg. स्मृतिस्तत्परतार्येषु वितर्का ज्ञाननिश्चयः । दृढता मन्त्रगुप्तिश्च मन्त्रितपत्रकीर्तिता ॥ 3321 (Kām. Nitis. 4, 31). Kām. Nitis. 8, 1. 11, 67. Śih. D. 80. VID. 26. Vet. in LA. (II) 1, 13. 4, 22. दुर्गाध्यतो बलाध्यतो धनाध्यतश्च भूपतिः । हतः पुराधा देवतो भिषतो मन्त्रिणो मताः ॥ ad HIR. III, 53. मन्त्रिवत् adv. RĀGA-TAR. 5, 389. प्रधानमन्त्र der erste Minister R. GORR. 2, 115, 19. HIR. 49, 18. 112, 19. Vet. in LA. (II) 29, 12. Vgl. दुर्मन्त्रिन् मन्त्रा, मुख्य.

मन्त्रिपति (मन्त्रिन्-+पति) m. der erste Minister R. 1, 70, 11.

मन्त्रिप्रधान (मन्त्रिन्-+प्रधान) dass. KATHĀS. 42, 84.

मन्त्रिमुष्य (मन्त्रिन्-+मुष्य) m. dass. KATHĀS. 33, 239.

मन्त्रिवर (मन्त्रिन्-+वर) m. dass. KATHĀS. 60, 255.

मन्त्रिषष्ठ (मन्त्रिन्-+षष्ठ) m. dass. R. 1, 70, 10.

मन्त्रिषिक m. pl. N. pr. eines Volkes VARĀH. BRH. S. 16, 11.

मन्त्रोदक (मन्त्र-+उदक) adj. durch einen Spruch geheiligtes Wasser R. 1, 73, 27. — Vgl. मन्त्रोप.

मन्थ s. 1. मन्थ.

मन्थ (von मन्थ्य) gaṇa उच्छादि zu P. 6, 1, 160. parox. am Ende eines Dvigu P. 6, 2, 122. 1) m. a) nom. act. a) das Umrühren, Umschütteln; zur Erkl. von सु Vop. 12, Anf. das Quirlen: दुग्धाब्धि Spr. 1636. RAGH. 10, 3. KATHĀS. 11, 80. 46, 223. UTTARARĀMAK. 127, 18. — b) das Töden TRIK. 2, 8, 59. — b) ein Getränk, in welches ein anderer Stoff eingerührt ist, Rührtrank; gewöhnlich geröstetes Gerstenmehl in Milch verrührt; = साक्तव H. an. 2, 218. fg. MED. th. 11. TRIK. 3, 3, 199 (fälschlich सा-त्तर st. साक्तव). मन्थस्तं इन्द्रं शं कृदे यं तं सुनोति भावयुः RV. 10, 86, 15. AV. 2, 29, 6. 5, 29, 7. 10, 6, 2. 18, 4, 12. 20, 127, 9. TS. 1, 8, 5, 1. TBn. 3, 12, 5, 9. CAT. Br. 2, 6, 2, 6. तं सक्तुभिः श्रीणाति तदेनं मन्थं करोति 4, 2, V. Theil.

1. 2. 14, 9, 3, 1. fgg. KHĀND. UP. 5, 2, 4. fgg. KĀTJ. ÇR. 5, 8, 12. 10, 2, 12. LĀTJ. 1, 2, 7. 8. KAUC. 7. 27. 28. 43. 80. 82. GRHJASAMĀ. 2, 78. Besondere Arten: उद P. 6, 3, 60. ÇĀNKH. GRHJ. 3, 2. MBH. 13, 3277. Suçr. 2, 532, 16. = उदक P. 6, 3, 60. दधि KAUC. 40; vgl. 19. ĀÇV. GRHJ. 2, 5, 2. माष KAUC. 70. 71. मधु ĀÇV. GRHJ. 2, 5, 2. 4. LĀTJ. 1, 2, 7. सक्तवः सर्पिषाभ्यक्ताः शीतवारिपरिमुताः । नातिद्रवा नातिसान्ना मन्थ इत्युपदिश्यते ॥ Suçr. 1, 233, 12. 2, 49, 21. मन्थो ऽपि काण्डेदः स्यात् ÇĀNKH. SAMH. 2, 3, 5. — c) Rührlöffel ĀÇV. GRHJ. 3, 10, 11. 12. KAUC. 23. 28. — d) Butterstößel P. 7, 2, 18. AK. 2, 9, 74. TRIK. 2, 9, 22. 3, 3, 199. H. 1023. HALĀJ. 2, 121. आमथ्य मतिमन्थेन ज्ञानोदधिमनुत्तमम् MBH. 12, 13315. मथित्वा ज्ञानमन्थेन वेदगममकार्णवम् KULĀRṆAVA 2, 10 bei AUFRICHT, HALĀJ. Ind. Hierher wohl वैशाखा मन्थः P. 5, 1, 110. — e) eine Art Gazelle SHADY. Br. 6, 8 in Ind. St. 1, 40. मन्थ der Text, मन्थ der Schol. — f) die Sonne TRIK. 3, 3, 199. H. an. MED. Strahl (स्रग्) ÇABDAR. im ÇKDr. — g) eine best. Augenkrankheit H. an. VIÇVA im ÇKDr. Augenschmalz DBAR. im ÇKDr. — 2) n. ein best. Werkzeug zum Reiben des Feuers: धरणीसक्तिं मन्थम् MBH. 3, 17228 (st. धर्ममाणस्य ist mit der ed. Bomb. घं zu lesen). मन्थमन्थकृत् KĀTJ. KĀMAPR. bei KUHN, Horabk. d. F. 72 (13). — Vgl. म्रिग्, तेजो, मणि, मान्थ.

मन्थक (wie eben) m. N. pr. eines Mannes, pl. seine Nachkommen gaṇa यस्कादि zu P. 2, 4, 63. मन्थक v. 1.

मन्थज (मन्-+ज) n. Butter HIR. 60.

मन्थदण्ड (मन्-+दण्ड) Butterstößel PĀNĀT. 1, 1, 10. ०क dass. AK. 2, 9, 74. m. H. 1023.

मन्थन् s. 2. मन्थ.

मन्थन (von मन्थ्य) 1) adj. ausreibend (Feuer): म्रिग्मन्थेनो वाहू Nir. 3, 14. — 2) m. Butterstößel ÇABDAR. im ÇKDr. मन्थनावर्त HARIV. 4424, wofür aber die neuere Ausg. richtiger मन्थानावर्त liest. — 3) f. Butterfass AK. 2, 9, 75. HALĀJ. 2, 162. Vgl. मन्थिनी. — 4) n. a) das Ausreiben des Feuers mit Hölzern; das Verfahren wird beschrieben beim Schol. zu KĀTJ. ÇR. 362. 366. KĀMAPRĀDĪPA 1, 7, 1. fgg. (bei KUHN, Horabk. d. F. 71). म्रिग्: KHĀND. UP. 1, 3, 5. म्रिग् KĀTJ. ÇR. 4, 8, 21. 5, 1, 27. 6, 3, 26. ÇĀNKH. ÇR. 3, 10, 14. म्रिग्णि = मन्थनदार्हविशेष MALLIN. zu KUMĀRAS. 6, 28. — b) das Rütteln, Umschütteln Suçr. 1, 83, 8. das Quirlen (der Milch beim Buttern) 179, 4. मन्थुधेः Spr. 838. MBH. 1, 1141. das Herausquirlen: म्रमत् MBH. 1, 17 in der Unterschr. des Adhj. — c) (vielleicht m.) ein Werkzeug zum Reiben des Feuers Schol. zu KĀTJ. ÇR. 431, 15. — Vgl. मथन.

मन्थनघटी (मन्-+घटी) f. ein Geschirr, in dem Butter geschlagen wird; Butterfass ÇĀTĀDH. im ÇKDr.

मन्थपर्वत (मन्-+पर्वत) m. der Berg Mandara, der bei der Quirlung des Milchmeers als Butterstößel diente, H. an. 3, 587. — Vgl. मन्थशैल, मन्थाचल, मन्थान्नि.

मन्थर (verwandt mit मन्थ) 1) adj. f. म्रिग् gaṇa गौरादि zu P. 4, 1, 41. a) langsam, schleppend, träge; = मन्थ, मन्थगामिन् AK. 2, 8, 2, 40. TRIK. 3, 3, 366. H. 493. an. 3, 590. MED. r. 199. HALĀJ. 2, 232. adj. und adv. (०रम्): दत्ते सालसमन्थरं भुवि पदम् ŚĀH. D. 40, 9. पदमथ मन्थमन्थरं जगाम 56, 9. ०गामिन् RĀGA-TAR. 4, 450. 8, 3311. मन्थमन्थरं जगाम ÇC.